

ЭССЕ- ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті
Дінтану және мәдениеттану кафедрасы

«МЕДИА, ТАРИХ, ҚОҒАМ»

пәні бойынша эссе

«7M0116 - Мәдениеттану» мамандығы, 2 курс, к/б

Қорытынды емтихан семестр аясында қарастырылған барлық тақырыптарды қамтиды және де қосымша тапсырмалар бойынша берілген сұрақтар негізінде эссе арқылы жүргізіледі

Эссенің орындалатын тақырыптары «Универ» жүйесіне алдын ала жүктеледі. Емтиханның мақсаты: бакалавриатта алған білімдерін, дағдыларын толықтыру мақсатында және бакалавриат бағдарламасында нақты білімдерін нақтылау үшін арналған бағдарлама болып табылады. Бағдарлама студенттерге негізгі фундаментальді оқу жоспарына және мәдениеттанудың типтік бағдарламасына сәйкес келеді.

Эссенің құрылымы: кіріспе, теориялық баяндама, тарихи мысалдар, өзіндік тәжірибе. Студент тақырыпқа байланысты **қосымша матриалдарды** жүктей алады. Жазбаша жауап пен қосымша матриалдар **антиплагиатпен** тексеріледі.

Эссе орындаудағы басты талаптар:

- Эссе шығармашыл сипатта көркемдік элементтері бар жатық тілмен орындалуы қажет.
- Эссенің мазмұны тек теориялық мәселерді емес, еліміздегі мәдени туризмді өркендетуге қатысты болуы керек.
- Әрбір студент эссені жеке оқшауланған жағдайда орындап, университеттің «Қашықтан оқыту» жүйесіне жүктеуі міндет
- Эссенің анықталған және бекітілген тақырыптары емтиханның алдында . «Қашықтан оқыту» жүйесі арқылы жүктеледі.

Емтиханның негізгі міндеттері:

- болашақ студенттерді адамзат баласының мәдени жетістіктерін игеруге, мәдениеттің қалыптасуы мен дамуының әмбебаптық заңдылықтары мен негізгі түрлерін меңгеруге және әлемдік мәдениеттің інжу-маржанын өз беттерімен түсініп-білуге, кәсіби деңгейлерін одан әрі арттыруға бағдарлау болып табылады;

- мәдени мәтінге, мәдениетке байланысты қызығушылықтарын және дағдыларын анықтау, философиялық мәдениетке кіретін фундаментальді категориялармен ұғымдардың жауабын қарастыру, мәдениет концепиясын білу, шетелдік ойшылдардың мәдениет байланысты қорытындыларын болашақ магистранттардың қызығушылықтарын тудыру.

- мәдениеттің орнын, оның объектісі мен спецификасын, неғұрлым өзекті проблемаларды айқындауға, мәдениет феноменін, оның адамның өмірлік іс-әрекетіндегі рөлін түсіндіре білуге, мәдениеттің базистік құндылықтарын қабылдау, сақтау, болашақ ұрпаққа бере білу жолдарын игеруге, мәдениет формалары мен типтерін, дамуы заңдылықтарын, негізгі мәдени-тарихи региондарды білу, отандық мәдениет тарихын, оның әлемдік мәдениет пен өркениет жүйесіндегі орнын білуге, әртүрлі мәдениеттердің көптүрлілігі және өзіндік құндылықтығы туралы түсінік алуға, қазіргі қоғамның мәдени ортасында бағдар ала білуге, ұлттық және мәдени мұраның сақталуы және артуы жөнінде қамқор бола білуге, тұлғаның қалыптасу жағдайлары, оның бостандығы және тұлғаның

өмірді сақтау, қоршаған табиғи ортаның мәдениеті үшін жауапкершілігі туралы түсініктің болуға, қоғамдағы адамдар арасындағы қатынастарын реттеудің адамшылық нормаларын білуге, интелектіні дамыту және таным көкжиегін кеңейту, шығармашылық қызметке, үздіксіз білімін көтеру қажеттілігіне қызығушылықтарын білуге тиісті.

Қорытынды емтиханға шығарылатын оқу тақырыптары силлабусқа сәйкес келтіріледі және дәріс, семинар мен өзіндік жұмыс тақырыптарын қамтиды. Қажеті бар жағдайда аталған нысандарды қарауға болады. Қорытынды емтихан эссе түрінде қабылданады. Эссенің орындалатын тақырыптары «Универ» жүйесіне алдын ала жүктеледі. Емтиханның мақсаты: бакалавриатта алған білімдерін, дағдыларын толықтыру мақсатында және бакалавриат бағдарламасында нақты білімдерін нақтылау үшін арналған бағдарлама болып табылады. Бағдарлама студенттерге негізгі фундаментальді оқу жоспарына және мәдениеттанудың типтік бағдарламасына сәйкес келеді.

Эссе тақырыптары

№	Мазмұны	деңгей
1	Өркениет пен мәдениеттің арақатынасы қалыптасуының негізгі кезеңдерін, ғылыми-әлеуметтік білімдегі оның рефлексиясын атап көрсетіңіз.	1
2	Өркениеттің мәдени өлшемдерінің факторларына сипаттама беріңіз.	1
3	Өркениеттің мәдени өлшемдерінің факторларына түсініктеме беріңіз.	1
4	Техногендік өркениеттің ерекшелігі және негізгі белгілерін анықтаңыз	1
5	Өркениеттің техногендік және дәстүрлі кодының негізгі сипаттамасын негіздеңіз	1
6	Қазіргі суперөркениеттерге мәдениеттанулық шолу беріңіз	1
7	О. Шпенглер мен Н. Бердяев концепцияларындағы мәдениет пен өркениеттің арақатынас мәселесін ажыратып көрсетіңіз.	1
8	Инженерлік кәсіпкерлік мәдениеттегі сапалық өзгерістер және техногендік өркениеттерді бағалаңыз	1
9	Түріктердің сенім-нанымдары кестелік тәсілмен суреттеңіз	1
		1
10	Мәдени-әлеуметтік динамика туралы кезеңділік көзқарастарының мәнін және олардың толқындық	1

	модельден ерекшелігін түсіндіріп беріңіз	
11	Дәстүрлі және постиндустриалды қоғамдар бір бірінен ерекшеленетінін ажыратыңыз	1
12	Кезеңділік және толқындық модельдермен салыстырғанда мәдени-әлеуметтік динамиканы синергетикалықтың жаңашылдық енгізетінін негіздеңіз	1
13	Мәдени-әлеуметтік динамиканың синергетикалық моделіне сараптау беріңіз	1
14	Мәдени өзгерістердің түрлерін компаративистикалық кестемен ажыратыңыз	1
15	Мәдениет дағдарыстары болмай қоймайтын нәрсені анықтаңыз	1
16	Мәдени-әлеуметтік динамиканың толқындық және кезеңділік модельдері бойынша компаративистикалық кесте құрастырыңыз	2
		2
17	Үлкен масштабты процестердің мәдени-әлеуметтік өзгерістердің факторлары немесе катализаторлары (тездеткіштері) бола алатынын дәлелдеңіз	2
18	Мәдени өзгерістердің механизмдері мен формаларының бірлілігін саралаңыз	2
19	Мәдениет динамикасының эволюциялық концепциясының мәнін анықтаңыз	2
20	Мәдениетті ақпараттық жүйе ретінде дәлелдеңіз	2
21	Генетикалық және мәдени информация: шешілмеген сұрақтады бөліп көрсетіңіз.	2
22	Кезеңділік және толқындық модельдер авторларының алға ұстайтын өлшемдерін анықтаңыз	2
23	Жеке бастың мәдени әлемі дегенді түсіндіріңіз	2
24	Жеке бастың басқа адамдармен қатынасының түрлерін мәдениеттілік өлшемі ретінде сипаттап беріңіз.	2
25	Шығармашылықты тұлғаның мәдени әлеуетінің өлшемі ретінде сипаттап беріңіз.	2
26	Тұлғаның құндылықтар әлемін негіздеңіз	2
27	Индивид пен қоғамның құндылықтарының бір бірімен қатынасын ажыратып беріңіз	2

28	“Өркениет” пен “мәдениет” ғылымдарының мәнділігінің себептерін айқындаңыз	2
29	Өркениет пен мәдениеттің өзара арақатынасы туралы А. Тойнби мен П. Сорокиннің концепцияларының айырмашылығын көрсетіңіз	2
30	Мәдениетті - өркениеттің әлеуметтік-генетикалық коды деп түсінуді негіздеңіз.	2
31	Мәдениет және сұхбат идеясы бойынша компаративистикалық кестені қолдана отырып, қорытынды жасау	3
32	Техника, өркениет, мәдениет ұғымдары бойынша өз көзқарасын дәлелдеу	3
33	П. Сорокиннің өркениет концепциясы бойынша компаративистикалық кестені қолдана отырып, қорытынды жасау	3
34	Дәстүрлі және постиндустриалды қоғамдар бір бірінен несімен ерекшеленетінін кестелік тәсілмен негіздеу	3
35	Коэволюция және тұрақты даму мәселесі бойынша компаративистикалық кестені қолдана отырып, қорытынды жасау	3
36	Кезеңділік және толқындық модельдермен салыстырғанда мәдени-әлеуметтік динамиканы синергетикалық тұрғыдан қарастырудағы жаңашылдық ажырату	3
37	Дәстүрлі қоғамнан постиндустриалды қоғамға апаратын факторларды кестелік тәсілмен негіздеу .	3
38	“Ғаламдық эволюционизм” өркениет болашағы жайындаекенін дәлелдеу	3
39	Мәдени өзгерістердің түрлерін кестелік тәсілмен негіздеу	3
40	Мәдениет динамикасының эволюциялық концепциясының мәнін суреттеу	3

41	Мәдени-тарихи қауымдар: этнос, ұлт және өркениет: <i>салыстырмалы сипаттама беріңіз.</i>	3
42	Өркениетті типологиялау негіздерін кестелік тәсілмен негіздеу.	3
43	Адамдардың өркениеттік дамуға әсер ету мүмкіншілігін компаративистикалық және кестелік тәсілмен көрсету	3
44	Жапон өркениеті мен мәдениетін сипаттап, компаративистикалық және кестелік тәсілмен көрсетіңіз	3
45	Мәдениеттің көптүрлілігінің мазмұны және құрылымы. Түрлі халықтардың мәдениетінің көптүрлілігінің мәнін ашыңыз	3
46	Әлемдік өркениеттер классификациясы. Өркениеттердің негізгі сипаттамалары және қызметтері: компаративистикалық <i>мәдениеттанулық суреттеме беріңіз.</i>	3
47	Қазақтың дәстүрлі мәдениетіне компаративистикалық негіздеме беріңіз.	3
48	Мәдениет пен өркениеттің өзара байланысының тенденциялары мен болашағын кестелік тәсілмен көрсетіңіз	3
49	Қоғамдық өмірдегі мәдениеттің негізгі қызметтерінің мазмұны компаративистикалық.	3
50	Мәдениет динамикасының эволюциялық концепциясының мәнін ажыратып көрсетіңіз	3
51	Генетикалық және мәдени информация: шешілмеген сұрақтарды кестелік тәсілмен анықтаңыз	3
52	Адам мәдениетінің құрылымдық элементтерін ажырата көрсетіңіз	3
53	Жеке адам құндылықтарының, адамның мәдени дамуында атқаратын рөлін кестелік тәсілмен негіздеңіз.	3
54	Құндылықтардың негізгі типтерін атаңыз. Көркем мәдениеттегі құндылықтарды анықтаңыз	3

55	Қазақ мәдениетінің бастауларына мәдениеттанулық шолу беріңіз.	3
56	Индустриалдыға дейінгі (дәстүрлі) и индустриалды (тауарлы-ақшалық) әлеуметтіктің типі және олардың мәдени сипаттамаларын кестелік тәсілмен негіздеңіз.	3
57	Мәдениет пен дін ара-қатынасы. Сакралды және зайырлылықтың градациясы. Мәдениеттегі сакралды және зайырлық бастамалары арасында қайшылықтарды сипаттаңыз	3
58	Номадалық өркениеттерге сипаттама : компаративистикалық-мәдениеттанулық шолу беріңіз.	3
59	Жерұйық пен Зарзаман идеялары: кестелік тәсілмен сипаттаңыз.	3
60	Еңбек пен байлық әр түрлі мәдениеттердегі құндылықтар ретінде: кестелік тәсілмен негіздеңіз.	3

Философия және саясаттану
факультетінің деканы м.а.
ФЖСФ Ғылыми кеңесі
25.06.2021, хаттама № 13

Омирбекова А.О.

Әдіст.бюро төрайымы
17.06.2021, хаттама №11

Кабакова М.П.

Кафедра меңг., хаттама № 41
15.06.21

Қурманалиева А.Д.

Дәріскер

Ғабитов Т.Х.

Факультеттің Ғылыми кеңесі, 03.09.2021, Хаттама № 1
Декан

Б.Б. Мейрбаев

Факультет әдістемелік бюро төрайымы
Хаттама № 1. 02.09..2021
Дінтану және мәдениеттану
кафедрасының меңгерушісі
Хаттама № 1. 01.09.2021
Дәріскер

А.М. Кудайбергенова

А.Д. Құрманалиева

Т.Х. Ғабитов

Эксперт _____